

MARCZIUS TIZENÖTÖDIKE.

Hétfő

231. szám.

Pest, december 11. 1848.

Nem kell tábláról politika.

Pest december 11.

— Harcztereinkről következőket tudósíthatjuk olvasóinkkal.

December 6-kán Nádas körül fekvő hadcsapatunk vezére Ordódi őrnagy Simonics fő fészket Czerova és Liszka egymás mellett fekvő falukat megtámadta.

A két falu földesura herczeg Windischgrätz. A megtámadás teljesen sikerült, a herczegnek kastélya, s minden gazdasági épületei hamuvá égtek. Az ellenség pedig, mely támadó csapatunknál hasonlíthatatlanul nagyobb volt, derekasan megpacskoltatván, ötven halottat, s körül belől annyi sebesültet hátra hagyván, Jabloniczig vonult vissza.

A mieink közül halva maradt 3, sebesült 8.

Ordódi őrnagy alól a lova ágyúgolyótól találatván, vezérük esés közben némi sérülést szenvedett.

— Legedics helyett Schlik, egy félszemű vén göthös osztrák generalis tütött be Gallicziából.

Nekünk e beütés történetéről csak december nyolczadikáig vannak tudósításaink.

Az ellenség előcsapata 2600-ra mehet, mely Grab gallicziai falunál jött át Sárosmegyébe.

A mi előcsapatunk, mintegy 600 ember, Eperjesre parancsoltatott vissza. Az ellenség Zboró felé jött, hol estélire s reggelire mindössze 18 ökröt követelt.

Az ellenség 18 ágyúval van, mi pedig Eperjesen azon perczen 11nél többet nem szedhetünk össze.

Népfelkelést nem lehet rendeznünk, mert Sáros kevés kivétellel egészen pecsovics.

Az ellenség úgy látszik csak lassan akar haladni, felakarja lázítani a tótokat. Proclamatiók záporként ömlenek, de még két helységen kívül, csekély sikerrel.

Egy ellenséges elfogott levélben, a felvidéki népígy jellemestetik. Die saroschher sind für uns sehr gut gesint, aber die Ziepsen sind echte grosse spitczuben! —

Sergeink fővezére Pulszki Sándor, kihez a honvédelmi bizotmány rögtönében annyi fegyveres erőt küldött, a mennyit csak feszült szorgalom után, megindítani lehetett.

— Alvidéki táborunkban is nagyban mozog minden.

Vetter tábornok összehuzá erejét, mely három bataillon honvéd, 3 bataillon volt serezedbeli gyalogság, egész ezred eddig Hannover nevet viselő huszárság, s mintegy 26 ágyúból áll.

December 5-dikén Tomasovác a mieinktől megtámadtatott, s a fél falu el is égett, de a bevétel nem sikerült. Halottaink száma felmegy harminczayolcára. Többre nem, bár magánaton veti

tudósítások után, itt Pesten sokkal többről beszélnek.

Ma délóta villámként terjedt el egy hír, mely szerint Versecznél a mieink egy dicsőséges győzelmet vittak volna.

A mi forrásainkból e győzelemről mitsem tudunk kiséjtolni.

Azt beszélik, hogy a tomesvári őrizet jött volna támadólag Verseczre, azonban szörnyen megveretve, tizenkét ágyút és egypár ezerre menő embert elvesztvén, visszafutott.

Szeretnők, ha e hír valamiként megvalósulna.

Ugy értesültünk, hogy azon hírből, miszerint az aradi várparancsnok Berger alkadozások véggett három parlamentairt küldött volna, csakugyan van valami igaz.

A honvédi bizotmány új pecsetett metszetelt, melyről az árulás jelképe, a korona már hiányzik. —

Olvasóink e néhány adatból át fogják látni, hogy annyi megtámadások ellenében illy rövid idő alatt seregeket tudunk semmiből teremteni.

Egy van csak mi aggodalmas lehet, tudni illik a szükséges fegyverek hiánya.

Ha nekünk hirtelenében csak husz ezernyi fegyverünk érkezne valahonnan meg a tavasz előtt négy öt oldalon ellenségeinkkel tökéletesen végezhetnénk.

Tavaszra lesz fegyver elég. De most rögtön tizezer fegyver annyit tenne, mint tavaszra talán harmincz ezer.

Azért mindenki belátandja, hogy itt az idő, mellyben kimondassék, hogy minden alkalmas fegyver státusé.

Ezerenkint vannak fegyverfogható embereink, kik a csatát szomjazva várják.

A vasut k építésénél a földblrtokot, a birtok nemek e legkényesbjét is expropriálhatja, a státus, mért ne lehetne a törvényt kiterjeszteni, olly ingóságra, miként a fegyver, midőn a haza szabadsága forog kérdésen.

Mentsük meg magunkat. Adjuk fegyvereinket ifju hőseink kezébe, kik azt olly harczvágyilag ohajtják.

Lépjen fel tartózkodás nélkül a kormány. Tegyen valaki a képviselők házában eziránt indítványt, s meglátandja mindenki minő sükere leend.

De az istenért, ne késsünk. Ma inkább, mint holnap.

Erdély sorsa, eleste után.

III.

Pest, december 11.

Az olvasó — úgy hisszük — szivesen megbocsát, hogy a fővárostól egy pár napra távol lenni kénytelenítettvén, elkezdett cikknünk folytatásával kissé fennakadánk. Most folytatjuk ott, hol négy nap előtt elhagytuk.

Igen illőnek tartjuk a rangok fokozatai szerint szállani leebb és leebb, s miután első helyel a mágnásokat becsültük meg, most a nemeség után a polgárságról következők szólnunk.

Tudni kell, hogy e nevezet alatt Erdélyben a városok lakói és a szászok értetnek.

A szászok nem valának támaszai a reakciónak, igen kis tisztesség lenne őket támaszoknak, segítőknék mondani, ott hol kezdeményezők valának. Minden alávalóság, mit a láthatlan camarilla és reactio Erdély ellen kigondolt, minden elvetemültségre mutató gaztett, a szászok által jött létre. Ok valának bábái, vagy talán szülői a reactio mérges, és ocsmány szörnyeinek. Sok iratott már rólok, s azért nem szükség a szerkesztőnek tán bersesebbekre szánt papírját hosszas tirádákkal vesztegetni, annak megmutatására, hogy a reactio tőlök vette Erdélyben eredetét, s erejét.

A mi a városi polgárokat illeti, ezek Spieszbürgerek valának, ott is mint szinte mindenütt e világon.

Kolozsvár, Vásárhely egykor lelkesnek hit népe, szórul szóra éppen olly csizmadia népek bizonyította be magát, mint Torda, vagy nem tudom, mellyik kiválólag ugynevezett csizmadia város polgársága.

Ott is, hol az eszmék már érve, s a nép közep osztályai közt is elterjedve, gyökerezve és megfogva vannak, hol a polgár is bír túl emelkedve műhelyén, kaptáin, vagy ollóján, lelkesedni honásért, még ott is — mondjuk — ritka do'og a városi nemzetörsegek rendes napi munkájoktól elvonatva, az ágyúk szokatlan dörgése előtt ne csak becsülettel megálljanak, hanem győzelmesen elé is nyomuljanak. S én őszintén megvallva nem hiszem, hogy ha Windischgrätznek sikerülne egy lehelettel elvarázsolni utjából Görgeit, s Pestig nyomulhatna, nem hiszem mondom, hogy fehér zászlóval ne üdvözöltetnék.

Mennyivel inkább Erdélyben! Hol a városi polgárság, a bornirtságnak, a hazairánti egykedvűségnek, s végre a közérdek ellenében az önzésnek legvastagabb példány képe volt.

Erdélyben, mint a következők kimutatta (uti figura docet) minden város lakossága úgy gondolkozott: „mitsem várunk egy néhány csepje kiomoljon, s házaink közül néhány bombák tüze, vagy ágyu golyók haragja miatt elvesszen, inkább jöjjon Puchner és Urban, vagyék el szabadságunkat, függetlenségünket, nemzetiségünket, semmissüljön meg az unio, mellyet ugyis nyakunkra erőltettek, vigye patvar a mártiusi törvényeket, a magyar kormányt, Kossutot bankóival, és oratió-

val, térjen minden vissza a régi nyugalmas békés áldott állapotra, hogy békében háboríthatatlanul tisztelhessek újra az istent, s az ő földi kép mását a császárt.

Illy gondolkozás-mód mellett természetes, hogy ezen Spiessbürger és táblabíró osztály valami igen nagy tevékenységű segélyzője a reactionnak nem volt ugyan, de nemlegesen, s azon szűkkörben, mellyben épen élt és hatott, derekasan kezére dolgozott annak, s lám Erdélyben az aristocrazia és nemesség mellett becsületesen megálló harmadik oszlopja a reactionnak.

Hát a nép?

Szegény, miveletlen, értelmiség nélküli, elcsábított aljas czélokra felhasználott nép!

„Különs, hogy a nép, midőn neki jogokat, szabadságot és birtokot adnak, midőn őt életre hívják fel — épen akkor hája fejében gyilkot emel jót tevőre.“ Így szól most, majd minden ember. Pedig e beszéd egyikéssé ferde felfogáson alapul.

Ugy látszik ugyanis, hogy a ki így beszél, azon hitben van, mintha Erdélyben a magyarság ellen, az oláhok, s általában a most felszabadított föld népe támadt volna fel. Épen mintha mondanók, hogy a kard oka, hogy az emberek megöletnek, vagy az aqua tofana, hogy megmérgeztetnek.

Erdélyben a nép annyi lélekkel, és akarattal birt, mint a kard, mellyet ha élesre fenelik, egy iránt lehet jó és rossz barát, és nem barát ellen fordítani. Azonban a reactionnak épen ilyen eszköz kellett. Azon másfél millió oláh, melly Erdélyben lakik, annyit ért, mint egy fegyver-gyár, melly másfél millió kardot, és puskát tud kiállítani. Ez kellett nekik: egy tömeg, melly számra nagy, dühre vad, és fékezhetlen legyen.

Ördögi eszköznek egész alacsonyosságát felhasználták, hogy ez ártatlan, de pusztá eszközzé aljasuló népet czéljaikra fordíthassák. Legerősebb oszlopává, legkeményebb fegyverévé, legvadabb mérgévé tették azt a reactionnak.

Ime keresztül mentünk Erdély egész népén. Nincs köztük egy osztály is, melly legnagyobb részben, a reactionnak kisebb, vagy nagyobb mértékig szives elésegítője, zsoldosa, czéljai vak, vagy öntudatos eszköze ne lett volna.

Nem is kell említenünk a gen. commandot, s általában a katonai kormányt, s a katonaságot. Ez ép úgy mint a szászság, nem csak eszköze a reactionnak, hanem maga a reactió volt.

Nem kell említenünk a kincstárt, melly Szébenben székel, s mellynek kevés magyar érzelmű tagjai, a büdösségig schwarzgelb nép közül kiszorítottván, az csak nem teljesen a reactio kezében maradt.

Nem kell említenünk a guberniumot, melly részint gyáva táblabírók, részint önző reactionáriusok szerzette méltó testülete volt; mellynek elnöke Kemény Ferencz, egyik főtagja Miko Imre volt, — azon ember, ki elég szemtelen volt, még a székely gyűlés élére is feltolni magát, s utóbb nem szégyenlő, fehér zászlót készíteni, s saját maga sima és courtisan arczával kérni Urbánt, méltóztatnék elfoglalni Kolosvárt.

Itt újra három testületet sorolánk elő, egyik, szebb és teljesebb mákvirág, a másiknál.

Szegény Erdély!

Hát mind azon osztályok, mellyeknek földet,

kincset, életet, és mindent adtál, megannyit kebleden táplált kigyók valának.

Mi maradt hát meg neked. — Kik valának hived, kik ellen írtó háborút kelle folytatni, a hűleneknek?

Megmondjuk máskor.

M. K.

Mákvirágok.

— Olmützi galambposta.

Ferencz Károlynál nagy Whistparthiek vagynak. A rendes játszók: Ferencz Károly, Sofia, az új császár és Jellacsich. Ő felsége rendszerint atyjának szokott partnerje lenni, a mama pedig a bánal játszik egy kézzel. A kártyák igen finomak s lassen sich sehr gut mischen. Alakjuk egészen eredeti; a figurák többnyire portraitok, így a coeur dame senki más, mint Sofie, az ifjú József császár a makkkirály, s fenséges atya a pique pub; természetes, hogy a bán senki más nem lehet, mint a coeurpub. Azt beszélük, hogy a coeur dame minden este, csaknem folytonosan a bánal van, ki vele csaknem mindig stichet csinál, miért Ferencz Károlynak már nagy pickje is van rá, s párszor kifakadva kérdé, hogy „hát már az a coeur dame örökösén nála hál,“ annyival inkább haragszik, mert Sofiehoz megint a coeurpub szokott járni, mellyel rendszeren triplet csinál. Átaljában a szerencse az új császárnak és atyjának nem igen kedvez, s ez utolsónál igen gyakran megtörténik, hogy egy ütést sem csinál, s nagy slemmben marad. Tudósítók szerint az utolsó napokban Ferdinand is kártyázni kezdett, de másféle játékot, hanem ő sem birt nagy szerencsével, mert rendszeren ő maradt a — Sauniegler.

— Nagy Monolog, melly I. Ferencz József császár azon tükör előtt tartott, mellyben Ferdinand magát megösmervén, fejét lemondásra határozta el.

„Császár vagyok, császár vagyok! a Kristkindli most jobban fog szeretni, s több katonát, meg kéményseprőt, meg aranyos almát hozand.

Juhé, juhé, császár vagyok!

De, be nehéz ez a korona! majd lenyomja a fejemet, hanem mama azt mondja, hogy népeim áldása miatt olly nehéz, s majd könnyebb lesz minden nap.

Aztán borzasztó nagy is, majd a nyakamba hull, hanem mama azt mondja, hogy nekem is olly tökfem leend, mint Ferdi bácsinak, s akkor jó lesz a bronznak rá.

S ha meghagyták, hogy ügyeljek, mikép el ne veszítsem, különben aristomba tesznek. —

Hab' doch a Steckenpferd! ez az uralkodó pálcza igen jó lovagolni! és lovakat hajtani.

Majd el megyek Bécsbe, s megmutatom magamat hű népeimnek.

Csak azt a sok feleletet ne kellene szüntelen betanulni, mellyeket a deputatiók tisztelgéseire kell elmondanom.

De jól és jól nekem az a korona. Mama azt mondja, hogy ezután már nem kell tanulnom, mert egy császárnak mentől kevesebbet kell tudni, sőt legjobb, ha, mint Ferdinand bátyám — semmit sem tud.

Azt mondják, hogy képem felsége, pedig isten bizony i find nichts dran, aztán azt is mondják, hogy isten kegyelméből vagyok császár, pedig ott voltam azon éjszakai gyűlésben, mellyben mama és hívei, az egész dolgot kicsinálták.

Azt is mondják, hogy nem sokára a magyar lázadás ellen megyek, de félek, hogy a lázadás előbb engem fog el.

Milyen kár, hogy az én hű magyar népem fellázadt, pedig olly jól tudott éjenezni, midőn a mult évben náluk voltam. Mit dem Steferl hab' mer uns den Buckel voll gelacht azon a jószívűségen, mellyet irántunk viseltettek.

Ni, ni, mit látok ott a tükörben, Ferdinand bátyám képét.

Ah értem már, nem rég a tükörben nézte magát, s szurtos képének piszkos árnyéka megfogta az üveget, s rajta hagyta személyes contrefait-ját.

Milyen halavány, épen mint mikor lemondatták.

A korona nyomai látszanak homlokán köröskörül, mint egy veres szalag.

Ajka ugyancsak le van pittyedve, s egy néz, mintha látna valamit, pedig jól tudem, hogy már régóta csak azt látta, mit mama megengedett, ő pedig mit sem engedett.

Elég az hozzá, hogy én császár vagyok, s a Kristkindlitol új katonákat kapok, mellyeket kerrek asztalomon szép sorba felállítva megindítandok a lázadók ellen, und ich stelle mich an die spitze meiner tapfern Armée.

— Kremsiri Reichsversammlung dec. 4-dikén.

A ház asztalán több tárgyak fekszenek; mint a bán seregének készített zsoldok, olaszországi igazság ügy, szegedi foglyok, stb. iránt.

Löhner indítványozza, hogy mind ezen tárgyak sollen noch 14 tage auf den tisch des Hauses liegen bleiben.

Az indítvány elfogadták.

— A Geissel (bécsi lap) dec. 2-dikéről így ír: A Kremsirben nov. 27-dikén tartott ideiglenes gyűlés igen fontos volt. Ideiglenesnek mondjuk, mert a németek, oláhok, horvátok, szerbek és magyarok, a néhai magyar királyságból még nem küldöttek el képviselőket. Tehát néhai magyar királyság. Auch gut, sie sollen Recht haben vive la republique hongroise. — Kivonat a bécsi Presse-ből.

Hirdetések.

* Überspielte Karten, minden nembe és milyenségből, eladók, Sothen Károly grottaféntnél, ki azokat díreht kapja Olmützből, vannak köztük Tarock kártyák, mellyekkel Ferdinand császár magát ultimot veszített, s startiroztatott; valamint Preference kártyák, mellyekkel Sofia főhercegnő a bánal játszott, ugy közönséges écarté kártyák, mellyekkel a camarilla játszik. A kártyák nagyobb része marquirozva van, s igen sok szen-

nyes van rajtuk, de azért nem kevésbé becsesek, mert igen jól lehet velők az asztal alatt játszani.

* Nagy localitas alkalmazható panoramái, árnyképei előadásokra, Marionetten theatra s más látványokra, mint az ostrák constitutionalis tréfa, bécsi sajtószabadság, császári szeretet fontos példái sat. körülmények szerint ingyen is át adható.

* Mesterséges fogak kaphatók Griff szem- és fogorvosnál. Tartósságuk ajánlatára elég legyen megjegyezni, hogy a bécsi nép ilyenekkel harapja az elibe talált constitutiót, melly — mint tudva van — mit windischgrätzisch nockerla van töltve, ilyen fogakat vett magának Ferencz József is, mielőtt a Reichsapfel-be beleharapott. Ezen fogaknak más nevezetes tulajdonai is vagynak, így megifjítják az arcvonásait, mint ezt Sofia hgasszony bizonyíthatja, ki hat was schon e' ambeissen müssen; elősegítik az emésztést, mellyre kivált Magyarországnak igen nagy szüksége volt és van; s megjobbítják a szavak hibás kiejtését, mint ezt a volt István nádor jó sikerrel próbálta.

* Kerestők egy commis Windischgrätzhez czimzett Schnittwaarenhandlungba.

* Óvszer a cholera ellen:

Mint igen fontos óv- és védszert ajánlják a cholera ellen a

hais. kön. privilegirte

galvano-electrische ketten.

több Spielbergben, Kufsteinban és Bécsben tett orvosi jósikerű próbák után, hiteles bizonyítványokat tudok felmutatni — találmányom jóságáról — Petersburgból, Warsoból és Lembergől Ezen lánczok viselőitől soha senki se hallotta, hogy choleraba estek volna, de sőt oly jól ment dolguk, hogy soha semmi ellen sem panaszkodhatának. Kaphatni őket Goldbergische galvanoelectrische Ketten név alatt egyedül a cs. k. gyógyszerárban.

— Megjelent Olmützben s Neugebauer János, úgy általa minden solid könyvkereskedésben kapható:

Anecdotenschatz,

vadászok és vadászat barátai számára.

Igen mulatságos könyv; benne foglaltatik leírása mindazon baklövéseknek, mellyeket a frankfurti és bécsi Reichsversammlungok elkövettek; továbbá a legérdekesebb vadászkalenderek, mellyeket egy bizonyos vadász képviselő csapat megért; s végül a különböző vadaknak tulajdonai, így jelesen a camarilla kajtvadászataiban felvert sasvasok, bornyak és rókok fortélyai; egy különös appendix, mellyben a lelépelt Ferdinand császár vadász kalendjai foglaltatnak, s mellyekből megértjük, hogy Ferdinand der gütigen puskája rendszeren csőtörtéköt mondott, ha pedig elsült, akkor bizonyosan rosszul s csak fojtással volt töltve. Innen van, hogy a császárné soha sem láthatá, hogy felsége férje talált volna, kivált miután scharfe patron-ja nem is volt. — Némellyek szerint e könyvnek egy második része is leend a tilosbani vadászat gyönyöreiről, mellyek Sofia hercegnő vadász kalendjait foglalják magokba, ki mint mondják hatalmasan

kezeli a puskát s ritkán megy a vadaskertbe, hogy férjének egy pár ágas bogas szarvat ne hozna.

— Színházak dec. 4-kén,

Burgtheater: Ein weises Blatt oder Oesterreichische constitution.

Känthnerthor A portici néma, vagy a bécsi sajtó szabadság.

— Azt mondják, hogy Olmützben a császári családot egy nagy szerencsétlenség éré. Ferencz Károlynak József nevű fia ugyan is meghalondult s szüntelen azon rögeszmében él, hogy ő Magyarország királya. Szegény fiu!...

— A mi képviselőink jelenlegi gyűlhelye a „Magyar királynál“ van; ezt tudva, aztán senki sem csodálkozhatik, ha a nemzeti gyűlés tagjai mind republicanusokká lettek.

— Mit fogunk már most tenni a sz. István palástjával? Beletesszük egy koporsóba, s erre ráírjuk, hogy „L'ami la mis la!“

— Ki által lehetnek igen sok képviselők schwarzá? A magyar király által.

— Épen most olvassuk, hogy Ferdinand Prágába megérkezett, s magát legott beiratá a nemzetörségbe, s már sillbakkolt is mint közfika. Fülhegygel azt is hallottuk, hogy a magyar hadügyministerium az exkirályt örnagy címmel kínálta volna meg, s a komárommegyei nemzetörség parancsnokává nézte ki, miután a megszökésből éminantiát érdemelt.

— Fehérvárott egy régi koronát találtak a földben. Csak igaz az, hogy a bünt még a kutya is kikaparja. Annyi mindenestre áll, hogy a magyar föld többé nem koronának való.

— Hát az ország almájával mit csinálunk, miután a királyság kitörte benne a fogát? compot-ot s megenni az első republicai banquetten.

— A császár fiucskája, mint halljuk — f. h. 15-kén Bécsben fogadja a Huldigungot s szeretett bécsi népe közt üli fel Hofstaattját. Aligha e szóban jövendője nem rejlik. Armes Wasser! (magyarul szegény vasa fiu.)

— Mit gondolhatott a Ferencz császár szobra, midőn Bécs bevétele után kezébe a frankfurti tricolor helyett ismét schwarczgelb lobogót kapott? Zeitis a mal, denni spielschon allefarben?

Mit gondolhatott a József szobra ugyan akkor? Auch gut jetzt wird das gelbe auch bald wegkommen, dann bleibit ihr bloss schwarz.

— Azt mondják, hogy Ferdinand időtöltésből asztalos munkákat dolgozik, s magának egy egész műhelyt állított. Ideje is, hogy már valahára furjon és faragjon valamit, mert hej nagy bün a henyéls.

Csernátoni.

Egészséges gondolatok.

Mielőtt e rovat lényeges értelmezéséhez hozzá fogunk, szükségesnek látok tájékoztatni néhány szavakat előre küldeni, hogy a firmáról sejthes-

sék a felvilágosodott olvasók a tartalomnak minőségét.

A gondolat a mindenható istenerő legszen- tebb ajándoka az isteni szellemtől elszakított kisebb darab rész, az emberi észnek átkölcsönözött; csak hogy halaványabb színezetű, erőtlenebb, hidegebb, mint a teremő ereje.

Ő emeli fel az embert az érzéki állat-világ oktalan köréből, atyafiságba hozza istennel (cognatio spiritualis), rendeltetést, hivatást szab neki. —

Az emberi társulatok lelkiismeretesen kezel- ték e szellem ajándokát, az ősidők homályos mult- jában. Nem lépték át a természeti jogok korlátát. Békében éltek egymás közt, igazság határozta el, mutatta ki a célt, melly után iparkodtak, minden egyén a szabadságnak, jognak hason mértéké- ben osztozott, mindenik szinte hason kötelesség- ben is.

Ez volt az emberiségnek szabadság kora; s bár együgyű volt is, sokkal jobban megfelelt a czélnek, mint bármely túlfinomított korszak.

Ekkor az emberek még csak természet kül- jeleit használták studiumul. Ön tapasztalásuk kes- keny láthatára volt egyedüli tudományuk. Nem ismertek magok közt hamis irástudókat, álprofé- tákat, bérbe fogadott zsoldosokat, kiknek sátán tanaik megmérgezték eszköznek egészséges gondol- latait, elvették köztük az irigység, meghasonlás, buja gyomjait, elkábiták lelkök tiszta ártatlansá- gát. —

Átkozottak legyének az illy csabítók.

Majd a társadalom természeti kormánylata felbomlott. Többféle sajtószertű uralkodási formák, álltak elő, mellyek az egyének polgári önállását, szabadságát paralysálták, adót vetettek az észre súlyos bilincset a gondolatra, mert fennállásuk csak ez által volt biztosítva.

Ez a finom zsarnoksági korszak. Bár soha sem ismerkedtünk volna meg vele.

Azonban erről majd bővebben szólandok. En- nyit általánosan meg kellett említenem, mert némi kulcsul szolgál, az „egészséges gondolatok“ értel- mezésénél.

Tehát a második zsarnok korszakba kezdtek az emberek romlani, s eltérni az erény, erkölcs ma- gasztos utjáról.

Mi lehetett ennek az oka?

Elvetemültsége az erősebb egyéneknek, kik nem elégedve meg rendeltetésükkel, keresztre fe- szíték a világosabb eszméket, megtagadták né- peikkel az istent, magokat tolták fel rettenetes istennek.

Babona, bálvány imádás sötétíté el az emberi kedélyt, más alakot, s más lényeket kaptak gon- dolataik. Porban csuszott uralkodója előtt, neve- zetes parancsa földig görnyeszté egyenes testét, fagyos intése elsápasztá arcát, szava megmasz- lagosítá gondolatait, test és lélekben nem volt többé ember, hanem az állatok legalábbvalója.

Igy fajul el az ember öntudatlanul.

De a bűnös talapzatra fektetett alkotvány, csak a gabság terroristicus intézvényei által áll- hat fel. Ha a szabadabb szellemnek, csak néhány szikrája pattan is ki, hamuvá égeti őt, s a hamvat pedig a lánczait szétört nép, átkozódással szór- ja szélbe.

A halomra irt történetnok gyöngén, s lehet mondani hazugul adják elő az egyetemes világ ellen elkövetett bűntényeket, s a hol csak lehet, el el palástolgatják a zsarnokság iszonyatosságait. De majd eljön a végnap, midőn számot adnak sáfarkodásaikról. Isten ne légy irgalmas bűnös lelkeknek.

És az égi szellem erőt vett a pokol kapuin. Öntudatra ébredtek a népek a hosszas dermedt szendergésségből, elfoglalták a teremtetőt kimutatott helyeit.

Németország vallási tekintetben törve öszve az abszolutizmus vaspálcáját. A reformatio elve szabadságot ültetett Europa lelkébe, tiszta egészséges gondolatok húzódtak el a szellem élet tágas horizontján.

America, nyakára nőtt a vas álarcos Angliának. Gyökeres political reformja által feltámasztá az elkorhadtt szabadságot, elegyengíté az ösvényeket, mellyen a nemzetek bátran haladhatnak az ígéret földére.

Frankon reméltelen küzdelmei közt is sok időhig elég botor volt becsülete és polgáratlani élete megölőiben szabaditót látni, kiknek ármányai már csak nem enyészettel fenyegették. Végre még is hiábrándult hiszékenységtől, előítéleteiből, szétlőporta házitólvajait; felépíté egy political, mint társadalmi reformja közös nagy épületét.

Ezekből kiviláglik: milly nagy fontosságú sorsunkra, szellem életünk romlatban állapota. Tiszta egészséges gondolkodás eszmék által lehet naggyá csak az emberiség, e nélkül egy életlen orias colos.

Én tehát az „egészséges gondolatok“ rovata alatt, igyekezni fogok nemzetem előtt, minél igazságosabban járni el a különbféle tények megbírálásában. Egyszersmind a történettan tanúságain okulva, s a tiszta democrat népfőnséget előteremteni igyekvő doctrinákat tekintetbe véve, több pontokat jelezni ki, mellyek hazánk függetlenségi, tiszta népfőnségi alkotványának erős basisaiul szolgálhatnak.

—a—

Pázmándynak.

Szerkesztő.

Látni akartam az országgyűlést. F. é. dec. 5-kén érkeztem Pestre. Hetedikén reggel vissza kellett indulnom okvetetlenül, mert kocsisom nem akart maradni, kit úgy fogadtam, hogy hetedikén elhagyandom Pestet. Hatodikán nem láthattam az országgyűlést, mert azt mondták, hogy

ültek ülésel vannak. Hetedikén azonban tudomra esett elindulásom előtt, hogy ez nap délelőtti 10 órakor nyilvános ülés lesz. Két pengő forintot ígértem a kocsisnak, ha beleegyezik, hogy tizenegy órakor induljunk. Nagy bajjal elhatározta magát, de azon kikötéssel, hogy ha tizenegy órakor nem indulunk, ezentul minden fertályért egy huszást kell fizetnem. Még két negyed tizre, befarakoztam a galleriára. Ütötte a tizet, de az ülés meg nem nyílt: ütötte az egyfertályt tizenegyre, s az elnök még sehol nem látható; ütötte a második és harmadik fertályt, s semmi készüllet. Végre bosszusan elhagytam a termet, elutaztam, a két forintot megfizettem, s célomat el nem értem. Arra kórném tehát szerkesztő urat, legyen szíves az elnök urtól exequalni azt a két forintot, mellyet miatta vesztettem el, egyszersmind rá beszélni őt, hogy ne irasson tiz órát a fekete táblára, ha 11-kor nyitja meg az ülést. Bicskén 1848-dik dec. 8-án.

Molnár János,
bicskei polgár.

Tisztelt Szerkesztő!

E lap 219. számában őrnagyom ellen irt cikkben én is előhozattam bizonyos Srok Martzi által.

Mi egykori comédiás létomet, csörgő sapkamat, bukfenozhánysaimat, s éretlenségemet illeti — ezekre nem érdemes felelni — ha Srok Martzi peccovics táblabíróságától egész jelen időhig valaki megtámadására más módot nem tanult — akkor sajnálatra méltó — kivált jelen korszakunkban.

Mi azonban azt illeti, miszerint én Kossuthot nem szeretem — ez röviden mondva — hazugság. Bár mindenki e nagy hazafit úgy tisztelné mint én. Egyetlenegyszer nyilatkozhék felőle, akkor is azt mondva: miszerint azon ténye nem tesz, hogy nekünk t. i. a nemzetöröknek folytonosan hűséget kell esküdni a királynak — okosabb volna respublicát kikiáltani, így más nemzetek előtt is igazolva volnánk.

Ezt is sajnálom, hogy mondtam, mert tudja e nagy férfi, mit kellesen tenni hazánk szabadítására.

Külömben Srok Martzinak azon tanácsot adhatom még, nyissa fel máskor jobban fuleit (pedig elég nagyok ám) — vagy nyitassa fel referensei által.

Koszits Szilárd,
zászlóalj segéd.

HIRDETÉSEK.

(3-3)

Rákosi széna

legjobb fajtából Pesten vácsi uton 78 sz. házban, mázsa, vagy adag-számra eladó.

Magyar központi vasut

Naponkinti indulások 1848-dik november 1-sőjétől fogva további rendelkezésig.

A t. cz. utazók kéretnek, szíveskedjenek legalább egy negyed órával az elindulás előtt a pályaudvarában megjelenni.

Pestről Szolnok felé személyvonat reggeli 7 óra. személyvonat délut. 1 óra.

Szolnokról Pestre.

„ „ Személyvonat reggeli 7 óra 15 perczkor.

„ „ Személyvonat délután 1 óra 15 perczkor.

Pestről Vác felé reggel 7 óra 30 percz.

„ „ délután 3 „

Vácsról Pest felé reggel 9 „

A magyar központi vasut igazgatósága által.

Nemzeti Színház.

Pest, hétfőn, december 11-kén. 1848. Ötödöször:

NÉP és ARISTOCRATIA.

Népies drama 6 felv. Irták Dumersar és Delacorde. Franciaiból fordították Egressi B. és Csépreghi.

Személyek:

Guillaume anyó	—	Miskolczi J.
Guillaume, fia	—	Szigeti
Verneuil marquisné	—	Szathmáriné
Rosalie, leánya	—	Komlói Ida
Franville, admiral	—	Szentpéteri
Jolicoeur	—	Telepi
L' Enruhé	—	Szilágyi S.
Lolotte, testvére, varrónő	—	Bulyovszkyné
Belmare, gróf	—	Szerdahelyi
Törvénytiszt	—	Hubnai J.
Jegyző	—	Szűcs
Pinczér	—	Turcsányi
Admiral inasa	—	Vadász
Marquisné inasa	—	Pataki

Szolgák: Vasodi, Nagy, Fözö, Kovács. Törvénysszolgák. Inasok. Vendégek. Nép. Katonák. Színhely: Páris, 1789-dik évi juliusban.

Megjelenik e lap **MINDEN ESTE**. Előfizethetni e lapra Pesten a Lukács László nyomdájában (Országuton Kunewalder-házban). — A vidéken a postahivataloknál. **EGYES SZÁM** ára 3 kr. pp.

Felelős szerkesztő Pálfi Albert. — Nyomatja és kiadja Lukács László Országut, Kunewalder-ház.